

59 בהפרש של שלשה חדשים, אלא אם נתעברה מכל אחד בפני עצמו.
 60 מקשה הגמרא: והא אמר מר – והלא נאמר שמועה בשם אחד
 61 החכמים, אין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת בתוך ימי העיבור
 62 של העובר הראשון, וכיצד יתכן הדבר שנולדו שניהם זה אחר זה
 63 בהפרש של שלשה חדשים. מתרצת הגמרא: אמר אביי, לא
 64 שנתעברה פעמיים, אלא מיפה אחת היתה, ונתחלקה לשתיים, ולד
 65 אחד נגמרה צורתו בתחלת שבועה, ואחד נגמרה צורתו בסוף
 66 השבועה.
 67 שנינו במשנה: שליא הנמצאת בפית, הפית מטמא משום אהל המת.
 68 רבי שמעון אומר, יש לתלות שנימוק הולד לפני שיצא מן הרחם
 69 ונתבטל בדם לידה, ואינו מטמא את הבית.
 70 הגמרא מביאה ברייתא המביאה את המשא ומתן בין התנאים בענין
 71 זה: תנו רבנן בברייתא, שליא בפית הפית מטמא, לא שהשליא
 72 עצמה היא ולד שנימוח, אלא שאין שליא שאין ולד עמה, והולד
 73 שהיה בה נימוח, והבית טמא משום מאהיל על המת, דברי רבי
 74 מאיר, רבי יוחנן ורבי יהודה ורבי שמעון מטהרין. אמרו לו – שאלו
 75 החכמים החולקים לרבי מאיר, וכי אי אתה מודה שאם הוציאנהו
 76 את השליא כשהיא מונחת בספל, לפית החיצון – לבית אחר,
 77 שהוא מהור. אמר להן רבי מאיר לחכמים, אכל – הן, שאלוהו
 78 החכמים, ולמה באמת אתה מטהר שם, ובמה נשתנה הבית השני
 79 מהראשון. השיב להם רבי מאיר, לפי שאינו בעינו בבית השני,
 80 שנמחה על ידי שטלטלוהו. אמרו לו החכמים לרבי מאיר, בשם
 81 שאתה מודה שאינו בפית החיצון מפני שנימוח, כך אינו בפית
 82 הפנימי, מפני שנימוח קודם שיצא לאויר העולם. אמר להן רבי
 83 מאיר לחכמים, אינו דומה בית ראשון שנמוק בו רק פעם אחת על
 84 ידי הלידה, ולא נמחה לגמרי, לנמוק שתי פעמים, כשהוא בבית
 85 החיצון, שטולטל פעמיים, גם בבית הפנימי וגם בבית החיצון, ועל ידי
 86 כך נמחה כולו, ולכן אינו מטמא שם.
 87 הגמרא מבארת את טעמו של רבי שמעון שמתהר: יתיב – וישב רב
 88 פפא אחריו דרב ביבי, קמיה – לפניו דרב המנונא, ויתיב וקאמר
 89 – וישב רב פפא ואמר, מאי מעמא דרבי שמעון – מה טעמו של רבי
 90 שמעון שאמר שהבית טהור, סוף סוף כל גופו של המת כאן, והרי זה
 91 כרקב וכנצל של מת שמתמאם. השיבו רב המנונא, קסבר – ורבי
 92 שמעון סובר] כל טומאה שנתערב בה ממין אחר ואפילו הוא מין
 93 של טומאה, כמו דם לידה, הרי היא בטילה, ולכן אין השפיר של
 94 שליא שנימוח מטמא, כי נתערב בו דם הלידה ונתבטל בו.
 95 אמר להו – ולהם רב פפא לרב ביבי ורב המנונא, אם כן היינו נמי
 96 מעמייהו – זהו גם טעמם דרבי יהודה ורבי יוחנן שהולכים בשיטתו
 97 של רבי שמעון ומטהרים את הבית. אחיכו עליה – שחקו עליו רבי
 98 ביבי ורב המנונא על מה שהשיעם זאת, ואמרו לו, מאי שנא, וכי
 99 מה מקום יש לחלק בין טעמם לטעמו, פשיטא – הלא פשוט הוא דבר
 100 זה, שהיה הולכים הם בשיטה אחת עם רבי שמעון, ומזה הוצרכת
 101 להשמיענו זאת.
 102 אמר רב פפא תשובה לשאלתם, אפילו כי הא מילתא – דבר מעין
 103 זה שמביא לידי גיחוך, לימא איניש ולא נשתוק קמיה רביה – יאמר
 104 אדם, ולא ישתוק לפני רבו ויאמר אבין זאת מדעתי, שמא מתוך
 105 דבריו וסיפוי לפרש לו טעמים בענין, משום שנאמר (משלי ל לב)
 106 'אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה' – אם נבלת והשפלת עצמך
 107 על דברי תורה, סופך להנשא, ואם שתקת, סופך לשום יד על פה,
 108 שלא תדע להשיב לשואלים.
 109 הגמרא מבארת שרבי שמעון שטיהר את השפיר שנתערב בדם
 110 הלידה, הולך לשיטתו במקום אחר: ואודא – והולך רבי שמעון
 111 למעמיה – לטעמו, דתנאי בברייתא, מלא תרוך רקב – כף שיש
 112 בה מלא חפניים עפר ורקבון של מת, שזה הוא שיעורו של רקב
 113 לטמא. שנפל לתוכו עפר כל שהוא, מטמא, לפי שלא נחסר בכך
 114 שיעור הרקב. ורבי שמעון מטהר.
 115 מבררת הגמרא: מאי מעמא דרבי שמעון. משיבה הגמרא: אמר
 116 רבה, אשכחתינהו – מצאתים] לרבנן דבי רב – לתלמידים שבבית

1 חזק של יולדת שני ולדות, גם ולד של השליא וגם דמות הבהמה,
 2 משום שאני אומר, שמא נמות שפיר – ולד] של שליא הקיימת,
 3 כלומר חוששים שמא נוצר ולד אחר בשליא ונמחה, וכן נמוחה
 4 שליא של שפיר – של הולד הנולד בדמות הבהמה, לפיכך אם דמות
 5 הבהמה הוא זכר, חוששים שמא ולד השליא שנמוח הוא נקבה,
 6 וצריכה אשה זו שהפילתם לשבת ימי טומאת לידה של נקבה, אולם
 7 אין לה ימי טוהר אלא של זכר, כי הוא רק ספק אם היה ולד אחר
 8 בשליא ושמא השליא היא של אותו דמות בהמה והרי הוא מין זכר.
 9 וממה ששינונו בברייתא 'בזמן שהשליא קשורה עמה' מוכח שאפשר
 10 הדבר שתהא שליא קשורה בדמות עוף, וקשה רבי שמכר שהוא
 11 דבר שאי אפשר. מסיקה הגמרא: תיובתא – אכן קשה על רבי
 12 מהברייתא.
 13 הגמרא שבה לדון עד מתי תולין שליא בולד: אמר רבה בר שילא
 14 אמר רב מתנה אמר שמואל, מעשה היה ותלו חכמים את השליא
 15 שיצאה אחר הולד, בולד הנולד, עד עשרה ימים מזמן שנולד, ולא
 16 חששו לולד אחר. מוסיף שמואל, ולא אמרו חכמים שתולין השליא
 17 בולד, אלא בשליא הנאה אחר הולד, אבל אם יצאה השליא קודם
 18 הולד, חוששים לולד אחר.
 19 הגמרא מביאה מעשה נוסף בענין תליית שליא בולד: אמר רבה בר
 20 בר חנה אמר רבי יוחנן, מעשה היה ותלו את השליא בולד עד
 21 עשרים ושלשה ימים. אמר ליה רב יוסף לרבה בר בר חנה, עד
 22 עשרים וארבעה אמרת לן – בפעם אחרת אמרת לנו, שתלו את
 23 השליא עד כ"ד יום.
 24 הגמרא מביאה מעשה שנולדו שני ולדות בהפרש זמן זה מזה: אמר
 25 רב אחא בריה דרב עיריא אמר רבי (יצחק) [יוחנן], מעשה
 26 ונשתתה הולד אחר לידת חבירו שלשים ושלשה יום. אמר ליה
 27 רב יוסף לרב אחא בריה דרב עיריא, שלשים וארבעה אמרת לן –
 28 בפעם אחרת אמרת לנו שנשתתה הולד השני ל"ד יום.
 29 הגמרא מקשה על רבי יוחנן: הניחא למאן דאמר שאשה היוולדת
 30 לתשעה חדשים להריונה, אין זה מחויב שתמלא תשעה חדשים
 31 שלמים של שלשים יום, ותלד לסוף החודש התשיעי, אלא יולדת
 32 למקופעין – אפילו לחדשים שאינם שלמים, ולשיטתו משפחת לה
 33 – אפשר שימצא הפרש בין לידת שני ולדות ל"ג יום, כגון שאחד
 34 נגמרה צורתו לסוף שבועה חדשים להריון, יום או יומיים בסוף
 35 החודש השביעי, ואחד נגמרה צורתו ליום הראשון בתחלת השבועה
 36 חדשים להריון, והרי ביניהם ל"ג יום, אלא למאן דאמר שיוולדת
 37 לתשעה אינה יולדת למקופעין, רק לחדשים שלמים של שלשים
 38 יום, מאי איבא למימר – מה אפשר לומר ולפרש את דבריהם
 39 שילדה את השני ליום ל"ג או ל"ד מלידת הראשון, שאין לומר
 40 שילדה את שניהם בחודש השביעי, שהרי אין חודש שארוך ל"ג
 41 ימים, ואם נאמר שזה נולד לסוף חודש השביעי זהו לסוף חודש
 42 התשיעי, הרי הם הרבה יותר מל"ג ימים, וגם לא ניתן לפרש שזה
 43 לסוף השביעי זהו לסוף חודש השביעי, שכן הולד בחודש שמני אינו זה,
 44 וממה שבעלי השמועה כינוהו בשם 'ולד' ולא 'נפל', משמע שהוא בר
 45 קיימא.

46 מתרצת הגמרא: אפוד שמעתתא – יש להפוך את שתי השמועות
 47 של רבי יוחנן, ולגרסו בשמועה הראשונה שתלו שליא בולד, שלשים
 48 ושלשה לשליא – תלו את השליא בו כשיצאה ל"ג יום אחריו,
 49 ובשמועה השנייה, בענין ולד שנשתתה אחר אחיו, יש לגרוס, עשרים
 50 ושלשה לולד, היינו ששניהם נולדו בחודש השביעי, זה בתחילתו זה
 51 בסופו, שכן היוולדת בחודש שביעי, לדברי הכל יולדת למקופעין.
 52 הגמרא מביאה מעשה נוסף שנשתתה ולד אחר חבירו: אמר רב אבין
 53 בר רב אדא אמר רב מנחם איש כפר עצרים, ואמר לה – ויש
 54 שאמרו ששם עירו בית עצרים, מעשה ונשתתה ולד אחד אחר
 55 חבירו שלשה חדשים, וחרו הם – שני אלו שנולדו או, וישבים
 56 לפנינו בבית המדרש, ומאן נינהו – ומי הם, יהודה ויוחנן בני רבי
 57 חייא.
 58 הגמרא סברה עתה שאי אפשר שיוולדו שני ולדות זה אחר זה

47 צריכה להתחיל ימי נדה, וגם יום עשרין ותמניא – עשרים ושמונה
 48 גופיה – עצמו, שהוא סוף שבוע רביעי, ראה טבלה א שורה ד, אימר
 49 אולי תחלת נדה היא וכעיא למיתב – וצריכה לשבת בטומאה
 50 שבועה ימים לנדתה. ומחמתו נאסרת בששת הימים הראשונים של
 51 השבוע החמישי, ורק בליל היום השביעי טובלת וניתרת. [ראה טבלה
 52 א שורה ה].
 53 מוסיפה הגמרא ושואלת: ביום עשרים וחד לבואה [שהוא סוף
 54 השבוע השלישי, ראה טבלה א שורה ג] תשמש, שאף על פי שאותו
 55 שבוע עולה לשבעת הנקיים שסופרת לזיבה שחוששים לה, הרי ביום
 56 השביעי כבר יכולה לטבול ולשמש. מיישבת הגמרא: הברייתא
 57 בשיטת רבי שמעון היא, דאימר, אסור לעשות בן – לשמש ביום
 58 זה ששם – שלא תבא לידי פסק איסור, שאם תראה לאחר שימושה
 59 תיסתר ספירתה למפרע ונמצא שימשה בהיותה זבה.
 60 שואלת הגמרא: לאורתא – בלילה שלאחר יום העשרים ואחד
 61 תשמש, שכבר סיימה את שבעת הנקיים. מיישבת הגמרא: לילה זה
 62 שייך לשבוע הרביעי שראתה בכולו [שהוא השבוע השטמא הראשון
 63 מתוך עשרת השבועות, ראה טבלה א שורה ד], ומדובר בשראתה
 64 כבר בערב, דהיינו בתחילת הלילה, ומיד נאסרה.
 65 שנינו בברייתא: ומטבילין אותה תשעים ותשעים מביעות, לדעת בית
 66 שמאי. הגמרא מבארת את חיובי הטבילות: בשבוע קמא – [הראשון]
 67 מטבילין אותה בלילות – בכל הלילות, משום דאימר אולי יולדת
 68 זכר היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה, ובכל אחד מלילות
 69 השבוע הראשון יש להסתפק שמא בו הסתיימו ימי טומאת הלידה
 70 והגיע זמן הטבילה, והרי הטבילה בזמנה מצוה [ראה טבלה ב שורה
 71 א].
 72 וגם בשבוע השני מטבילין אותה בלילות, משום דאימר אולי
 73 יולדת נקבה היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה, ובכל אחד
 74 מלילות שבוע זה יש להסתפק שמא בו הסתיימו ימי טומאת לידה של
 75 נקבה [ראה טבלה ב שורה ב].
 76 וכן מטבילים אותה בשבוע זה [השני] ביממא – כל יום, משום
 77 דאימר אולי יולדת זכר בזוב היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה,
 78 וכל יום בשבוע הראשון בספק שמא בו תמו ימי טומאת הלידה
 79 והתחיל לעלות לה לספירת ז' נקיים, ונמצא שכל יום מימי שבוע זה
 80 [השני] בספק אולי הוא שביעי לספירת נקיים [ראה טבלה ב שורה ב].
 81 וכן בשבוע השלישי מטבילין לה ביממא, דאימר אולי יולדת נקבה
 82 בזוב היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה, וממילא כל יום מימי
 83 שבוע זה [השלישי] בספק אולי הוא השביעי לספירת הנקיים שלה,
 84 שהתחילה לאחר תום שבועיים של טומאת הלידה [ראה טבלה ב
 85 שורה ג]. ובאותו שבוע מטבילים אותה גם בלילות לדעת בית
 86 שמאי, שגית שמאי למעמיהו – לשיטתו דאמרי (לקמן עא:),
 87 מביולת יום ארוך, דהיינו יולדת שטבלה לאחר ימי טומאתה ונטהרה
 88 לבעלה אך עדיין אסורה לגעת ולאכול בתרומה עד סוף ימי טהרתה,
 89 בעי – [צריכה] מטבילה בסיומם של ימים אלה. ועד אחרי הלילה
 90 השמונים ואחד מבואה, לגבי כל לילה יש להסתפק אולי עתה הגיע
 91 זמנה של טבילה זו, ולכן טובלת בהם [טבלה ב שורות ג-יב].

1 אשה שצבתה – [שיצאה] מלפנינו כשהיא מלאה – מעוברת, וכאח
 2 לאחר זמן רב כשהיא יקנית, ואינה יודעת מתי ובאיזה אופן הסתיים
 3 הריונה, והביאה – ועברו עליה מיום שבאה לפנינו, שלשה שבועין
 4 רצופים מהורין – שלא ראתה בהם דם, ולאחר מכן עשרה שבועות,
 5 אחר קמא – שראתה בו כל יום, ואחר מהור, לסירוגין, הרי זו
 6 משמשת רק לאור – בליל יום שלשים וחמש לבואה, ושאר הימים
 7 אסורים [ראה טבלה א]. ומטבילין אותה בימים אלו תשעים ותשעים
 8 מביעות, דברי בית שמאי. וטעמם משום שסוברים שטבילה בזמנה
 9 מצוה, דהיינו, שיש מצוה לטבול מיד כשיגיע זמן הטהרה, וגם בספק
 10 אם הגיע יש לה לטבול על אף שאסורה עדיין, כדי לא להפסיד ספק
 11 מצוה. ובית הלל אומרים, די לה שתטבול שלשים וחמש טבילות.
 12 רבי יוסי פרבי יהודה אומר, דיה למבילה שתתהא באחרונה – די
 13 לה לטבול טבילה אחת אחר כל הימים המסופקים, כשרוצה
 14 להיטהר, שסובר שאין מצוות טבילה בזמנה.
 15 הגמרא מבארת את קושיותו של רבי יוסי ברבי חנינא: בשלמא
 16 בשבוע הראשון לבואה של האשה [ראה טבלה א שורה א] היא לא
 17 משמשת, כי אימר – יש לחשוש ולומר שיוולדת זכר היא, באותו
 18 יום שבאה לפנינו לפני שבאה, וטמאה שבעת ימים. וכן בשבוע השני
 19 [ראה טבלה א שורה ב] אינה משמשת, כי אימר אולי יולדת נקבה
 20 היא, באותו יום שבאה לפנינו, וטמאה שבועיים מהלידה. וכן בשבוע
 21 השלישי [ראה טבלה א שורה ג], אימר אולי יולדת נקבה בזוב היא,
 22 דהיינו שהיתה אז זבה גדולה, ועליה לספור שבעה נקיים לאחר
 23 השבועיים של טומאתה ובשבוע זה אסורה עדיין. אלא בשבוע
 24 הרביעי [ראה טבלה א שורה ד], לפי רבי יהושע בן לוי אף על גב
 25 דקא תויה – [שוראה] דם, תשמש, דהא דם מהור הוא לשיטתו
 26 שהולכים אחר רוב נשים מעוברות שיוולדות ולד גמור, כיון שממילא
 27 יש להחשיבה לכל הפחות כיוולדת זכר שעד יום ארבעים ללידה דמה
 28 טהור. אלא לאו – האם אין ליישב שאסורה משום דלא אולינן בך
 29 רובא – שאין הולכים אחר רוב הנשים אלא חוששים שהפילה רוח
 30 ואין לה כלל 'ימי טהרה'.
 31 שואלת הגמרא: אלא מאי – מהו שאמר רבין 'לא ידענא מאי
 32 תיובתא'. מטיבה הגמרא: הוא סבר שאסורה בשבוע הרביעי משום
 33 דאימר אולי תרחיקה לידתה ימים רבים לפני בואה, ובשבוע זה כבר
 34 הסתיימו ימי טהרתה, ולכן כשרואה דם טמאה מספק, ולא משום
 35 שחוששים שהפילה רוח ואין לה 'ימי טהרה'. ובאמת, הולכים אחר
 36 רוב הנשים לומר שהפילה ולד גמור, ולפיכך תביא קרבן יולדת והוא
 37 יאכל, כדברי רבי יוסי ברבי חנינא.
 38 הגמרא מבררת מדוע אסרה הברייתא את האשה הטועה בשאר
 39 השבועות. שואלת הגמרא: תך שבוע חמישי לבואה דמהור הוא,
 40 תשמש בכולו, ולא רק ביום האחרון שלו [ראה טבלה א שורה ה],
 41 שאף על פי שראתה בכל השבוע שלפניו, הרי מחמת ראייתה
 42 הראשונה כבר נעשית נדה כל אותו שבוע, ושאר הראיות אינם
 43 מוסיפות טמאה, ואם כן כשטובלת בסופו יש לה להיות מותרת עד
 44 שתראה.
 45 מיישבת הגמרא: תך שבוע רביעי, כל יומא ויומא מספקינן בסוף
 46 לידה ובתחלת נדה – שמא הוא הראשון לאחר ימי הטהרה וממנו

המשך ביאור למס' נדה ליום ראשון עמ' א

6 נתרבה שם דם הלידה על השפיר, והרי הוא מבטל את השפיר
 7 שבאותו מקום, ונחסר שיעורו של השפיר. ואמניא להו – ואמרתי
 8 להם [רבה לרבנן דבי רב], אדרבה – היפך הדבר, אי אפשר שלא
 9 ירבו שתי פרידות דקב על

1 המדרש, דתבין וקאמרי – שישבו ואמרו שטעמו של רבי שמעון
 2 הוא, כי אף שרובו רקב, אי אפשר במקום שנפל העפר, שלא ירבו
 3 שתי פרידות – [וגררם] עפר, על פרידה – [וגרר] אחת של דקב,
 4 ובטל אותו גרר, ונמצא חסיר ליה – חסר בשיעורו, כי היה שיעור
 5 הקפ מצומצם, וכמו כן בענינו, אי אפשר שלא יהיה מקום אחד שלא

61 הגמרא שבה לדון בטעמו של רבי שמעון במשנה בענין שליאי.
62 שואלת הגמרא: הַשְּׂתָא דְאִמְרַת - עכשיו שאמר רבה דַּמְעָא דְרַבִּי
63 שְׁמַעוֹן שְׁבַטל מלא תרוד רקב במשנהו עפר שנפל לתוכו, מְשׁוּם סוּפוּ
64 בְּתַחֲלָתוֹ, נָבִי שְׁלִיָא מֵאֵי טַעְמָא - מה טעמו לגבי שליאי שבבית
65 שטיירו, הרי טומאתה של שליאי היא משום שנחשבת כנצל של מת,
66 ודין גנגילון נאמר רק ברקב ולא כנצל.
67 רבי יוחנן מבאר את טעמו של רבי שמעון בענין שליאי באופן אחר.
68 משיבה הגמרא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מְשׁוּם כְּפֹול בְּרוּב נָנְעוּ בָהּ -
69 באמת אין הטעם משום שנעשה גנגילון, אלא מפני שדם הלידה
70 נתרב על מיהוי כל הולד ומבטלו.
71 מבאר הגמרא: וְאִדְרָא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמֵיהּ - ודבר זה שביאר רבי
72 יוחנן בדעת רבי שמעון, לשיטתו במקום אחר אמרו, דְאָמַר רַבִּי
73 יוֹחָנָן, רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֲלֵיעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב אָמְרוּ דְבַר אֶחָד - שניהם
74 סוברים שמועיל ביטול ברוב לגבי ולד מחוי, רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא דְאָמְרִין
75 - מה ששינוי כאן, שטיהר את השליאי מדין ביטול ברוב, רַבִּי
76 אֲלֵיעֶזֶר, דְּתַנִּינָא, רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב אָמַר, בְּהַמָּה נִפְסָה שְׁלֵא
77 ילדה מעולם, שְׁשִׁפְעָה הַרְרַת דָּם - שהפילה חתיכת דם, הָרִי זֶה
78 תִּקְבֵר הַחֲרָרָה, כי היא אסורה בהנאה, שיש לחשוש שמה היא מחוי
79 של ולד וזר שנימוק, והרי הוא קדוש בבכורה, וְפְטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה
80 - אם תוליד בהמה זו ולד נוסף, אינו ניתן לכהן. וְתַנִּינָא - ושנהו רַבִּי
81 חִיָּיא עֲלֵהּ - על משנה זו, אִינְהּ מְטַמְּאָה הַחֲרָרָה, לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא
82 בְּמִשְׂא, שאינה נידונת כנבילה. וסברה הגמרא שהטעם הוא משום
83 שלא חוששים שהיה שם ולד ונימוק. מקשה הגמרא על רבי חייא:
84 וּמֵאֲחֵר שְׂאִינְהּ מְטַמְּאָה לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׂא, כי אין חוששים
85 שהיה שם ולד, אֲמַאי תִּקְבֵר - מדוע שינוי במשנה שהיא טעונה
86 קבורה. מתרצת הגמרא: כְּדִי לְפַרְסְמָהּ - לפרסם על הבהמה שְׂהִיא
87 פְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה, שהחררה שנקברה, היא הפטר רחום. מקשה
88 הגמרא: אֲלֵמָא - הרי מתוך כך שהיא פטורה מן הבכורה מוכח שוֹלֵךְ
89 מְעֵלִיא הוּא - שהוא ולד גמור, וְאֲמַאי תַנִּינָא - ומדוע שנהו רַבִּי חִיָּיא
90 שְׂאִינְהּ מְטַמְּאָה - (החררה) - לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׂא, מה שאינה
91 מטמאה במגע ובמשא מוכח שאין חוששים שהיה כאן ולד. מתרצת
92 הגמרא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מְשׁוּם כְּפֹול בְּרוּב נָנְעוּ בָהּ - מה שאמרו
93 שאינה מטמאה במגע ובמשא, אינו משום שאין כאן ולד, אלא משום
94 שהולד שנימוק, בטל ברוב דם הלידה, וזהו מה שאמר רבי יוחנן,
95 שרבי שמעון ורבי אליעזר הלכו בשיטה אחת.
96 הגמרא מביאה דין נוסף בענין שליאי, לדעת רבי שמעון במשנה
97 שטיירו את הבית: אָמַר רַבִּי אֲמִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וּמִזְדָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן
98 (במשנתנו) שְׁעַל אֵף שֶׁהֵבִית טְהוֹר מְשׁוּם שֶׁהוּלַד נִימוֹק, מכל מקום
99 אֲמִי מְטַמְּאָה לִידָה, שלענין טומאת לידה, גם ולד מחוי חשוב ולד.
100 הגמרא מבאר את טעמו של רבי יוחנן: אָמַר הָהוּא סָבָא לְרַבִּי אֲמִי,
101 אֲסַבְרָא לָךְ טַעְמָא - אפרש לך את טעמו דְרַבִּי יוֹחָנָן, דְאָמַר קָרָא
102 (ויקרא יב ב) 'אִשָּׁה כִּי תוֹדִיעַ וְיִלְדָה וְכָר וגו' וְטַמְּאָה שְׁבַעַת יָמִים,
103 אֲפִילוּ לֹא יִלְדָה אֲלָא כְּעֵין שְׁהוֹרֵיעָה - שנימוח הולד כורע, אמו
104 מְטַמְּאָה לִידָה.
105 הגמרא ממשיכה לדון בענין טומאת מת בשפיר: רִישׁ לְקִישׁ אָמַר,
106 שְׁפִיר שְׁמַרְפָּהוּ בְּמִיּוֹ - עור הולד שבו נוצרים העצמות והגידים
107 והבשר, שהמחווה במים שהורד בהם או במי הלידה ובטינוף היוצא
108 עמו, עד שנחבלבלה ונמסקה צורתו, נַעֲשָׂה דִינוּ כְּמַת שְׁנַתְּבַלְבְּלָה
109 ובטלה צוֹרְתָהּ, כגון שנשרף ונתפור ולא ניכרת צורתו. שאינו מטמא.
110 הגמרא מביאה דעת רבי יוחנן החולק על ריש לקיש: אָמַר לִיה רַבִּי
111 יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ, בְּמַת עֲצֻמו שְׁנַתְּבַלְבְּלָה צוֹרְתָהּ מְנַל - מנין
112 דְּשִׁתוּרָא, אִילִימָא מְהָא - אם נאמר שלמידים זאת ממה דְאָמַר רַבִּי
113 שְׁבַתָּא, אָמַר - (בשם) רַבִּי יַחֲזַק מְנַדְלָא, וְאָמַר לֵה - (ויש
114 אנומיים) אָמַר רַבִּי יַחֲזַק מְנַדְלָא אָמַר - (בשם) רַבִּי שְׁבַתָּא, מַת
115 שְׁנַשְׂרָף, וְשְׁלִדוּ קְרִימָת - שגופו של המת השרוף לא נתפור, וצורתו
116 ניכרת ונראה כשלם, הרי זה מְטַמָּא. וכן מַעֲשָׂה הִיָּה בְּמַת בְּאוֹפֵן
117 הַנוֹכַח, שהיה בתוך בית, וְטַמְּאוּ לֹא הַחֲכָמִים פְּתָחִים גְּדוּלִים, כדן
118 מַת שְׁלֵם הַמוֹנַח בְּבֵית, שהדין הוא שכל הנמצא בחלל הפתחים
119 הגדולים (יש בהם ד' על ד' טפחים, תחת המשקוף מבחוץ, שהוא
120 טמא,

1 פְּרִידָה אַחַת עֵפֶר וּבַטַל הַעֶפֶר בְּרַקֵּב, וּנְפִישׁ לִיה שְׁעִירָא - ונתרבה
2 בכך שיעור הרקב.
3 רבה מבאר באופן אחר: אֲלָא אָמַר רַבָּה, הֵינִי טַעְמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
4 שסובר כי דין סוּפוּ של רקב והיינו שנתערב בו דבר אחר לאחר
5 שנעשה רקב) הוא בְּתַחֲלָתוֹ - כמו דבר שנתערב בו לפני שנעשה
6 רקב, מַה בְּתַחֲלָתוֹ מִצִּינוּ שְׁנַעֲשָׂה לוֹ דְבַר אַחֵר גְּנִילוֹן - ביטול,
7 כלומר אם נקבר עם דבר שראוי שיהיה ממנו רקב, כגון בגד וכיוצא
8 בזה, אינו מטמא ברקב, לפי שאותו דבר עתיד להרקב ולהתערב
9 ברקב גוייתו של המת והיא מבטלת ומקלקלת אותו, אִם סוּפוּ - כך
10 הדין גם בסופו, לאחר שנעשה רקב, נַעֲשָׂה לוֹ דְבַר אַחֵר, כגון עפר,
11 גְּנִילוֹן - ביטול, זהו טעמו של רבי שמעון, ותנא קמא סובר שאין
12 לדמות תחילתו לסופו, כי שונה הדבר בתחילתו, שנתערב בו דבר
13 אחר לפני שחל שם טומאה על הריקבון, ולכן בכוחו למנוע את
14 הטומאה מלחול, מה שאין כן בסופו, שנתערב בו לאחר שכבר חל
15 שם טומאה על הריקבון, אין בכוחו לבטלה.
16 הגמרא מבאר מהו דין 'גנגילון בתחילתו' שנזכר בדברי רבה: מֵאֵי
17 הִיא - מהו הדין שאמר רבה שהמת בתחילתו נעשה לו דבר אחר
18 גנגילון, דְּתַנִּינָא, אִיזְהוּ מַת שִׁישׁ לוֹ רַקֵּב - שהרקב שלו מטמא,
19 וְאִיזְהוּ מַת שְׂאִין לוֹ רַקֵּב, מבאר הברייתא, נִקְבֵר עֲרוֹם בְּאֶרֶז שֶׁל
20 שִׁישׁ, אוֹ עַל גְּבִי רַצְפָּה שֶׁל אֲבָנִים, ששיש ואבנים הם דברים שאינם
21 מרקיבים, ולא מתערב רקב אחר ברקוביותו של המת, וְהוּ מַת שִׁישׁ
22 לוֹ רַקֵּב. וְאִיזְהוּ מַת שְׂאִין לוֹ רַקֵּב, נִקְבֵר בְּכִסּוֹתוֹ, שבגד מרקיב
23 כעבור זמן, אוֹ בְּאֶרֶז שֶׁל עֵץ, שגם עץ הוא דבר שמרקיב, אוֹ עַל
24 גְּבִי רַצְפָּה שֶׁל לְבָנִים שגם הם נרקבים, וְהוּ מַת שְׂאִין לוֹ רַקֵּב, כי
25 מתערב רקב אחר ברקב שלו. וזהו הדין שהזכיר רבה שדבר אחר
26 נעשה גנגילון בתחילתו, כלומר שבתחילה קודם שנעשה המת רקב
27 עומד כנגדו דבר אחר לבטלו ולהתערב עמו.
28 בדרך אגב מביאה הגמרא דין נוסף בענין רקב: וְלֹא אָמְרוּ שְׂרַקֵּב
29 מטמא, אֲלָא לְמַת בִּידֵי שְׁמַיִם בְּלִבְדָּה, שגופו שלם, לְמַעוּפֵי - (למעט)
30 הַרְיֹג, לֹא - שאין רקב שלו מטמא, מפני שיצא ונחסר דמו כשנהרג,
31 והדין הוא, שמת שנקבר חסר אין לו טומאת רקב.
32 הגמרא חוזרת לדון בדברי הברייתא שהובאה לעיל, 'תרוד רקב
33 שנפל לתוכו עפר כל שהוא': גּוּפָא, מְלֵא תְרִיד רַקֵּב שְׁנַפֵּל לְתוֹכוֹ
34 עֵפֶר כֹּל שְׁהוּא טַמָּא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר. ועוד שינוי בברייתא,
35 מְלֵא תְרִיד רַקֵּב שְׁנַתְּפֹר בְּבֵית, ונתערב בעפר שבבית, הֵבִית טַמָּא
36 משום אהל המת, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר.
37 הגמרא מבאר מדוע הוצרך התנא להשמיענו שנחלקו רבי שמעון
38 וחכמים בשני האופנים: וְצִרְיָא, דְּהִיא אֲשַׁמְעִינוּ קְמִייתָא - אילו היה
39 משמיענו רק בדין הראשון של תרוד שנפל לתוכו עפר כל שהוא,
40 הייתי אומר, בְּהֵיאָא קְאָמְרִי - (שם אמרו) רַבִּינָן שהוּא מטמא, מְשׁוּם
41 דְּמַכְנִיף - שהרקב מקובץ במקום אחד, אֲכַל אִם נִתְפֹּר הַרְקֵב בְּבֵית,
42 אִימָא מוּדוּ לוֹ חַכְמַיִם שְׁמַעוֹן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, שנינו מטמא, כי כאן ישנה
43 סברה אחרת לטהר, מְשׁוּם דְּהִיא מְאָהִיל וְחֹזֵר וּמְאָהִיל - שהואיל
44 והרקב מפור בבית לא מאהיל הבית על כל מלא התרוד ביחד, אלא
45 מאהיל על שני חצאי שיעור כל אחד בפני עצמו, והרי זה כשני
46 אהלים שכל אחד מאהיל על חצי שיעור שאינם מצטרפים. וְאִי
47 אֲשַׁמְעִינוּ בְּהָא - ואם היה משמיענו את מחלוקתם רק ברקב
48 שנתפור, הייתי אומר, בְּהָא - (בוהו) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁתוּר, מפני
49 דְּהִיא מְאָהִיל וְחֹזֵר וּמְאָהִיל, אֲכַל בְּהָא - בתרוד המכונס במקום
50 אחד, אִימָא מוּדָה לְהוּ לְרַבִּינָן שְׁטַמָּא, צִרְיָא - אכן נוצרים שני
51 הדברים.
52 הגמרא מביאה דין נוסף בענין טומאת רקב: תַנִּינָא אִידָךְ - שינוי
53 בברייתא אחרת, מְלֵא תְרִיד וְעוֹד מִשְׁהו עֵפֶר בֵּית הַקְּבֻרוֹת - עפר
54 שבמקום קבורת המת שמערב ברקב המת, והיינו באופן שהמת
55 נקבר בכסותו או בקרקע בלא ארון, ונתערב עפר אחר בעפר רקב
56 המת, מְטַמָּא, והטעם יתבאר בסמוך, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר.
57 מבאר הגמרא: מֵאֵי טַעְמֵיהוּ דְרַבִּינָן שְׁמַטְמַיִם, לְפִי שְׂאִי אֲפִשְׁר
58 לְמֵלֵא תְרִיד וְעוֹד עֵפֶר בֵּית הַקְּבֻרוֹת, שְׂאִין בּוּ מְלֵא תְרִיד רַקֵּב
59 של מת. וטעמו של רבי שמעון, הוא כמו שנתבאר לעיל, שסובר
60 שתערובת של דבר אחר מבטלת אותו.